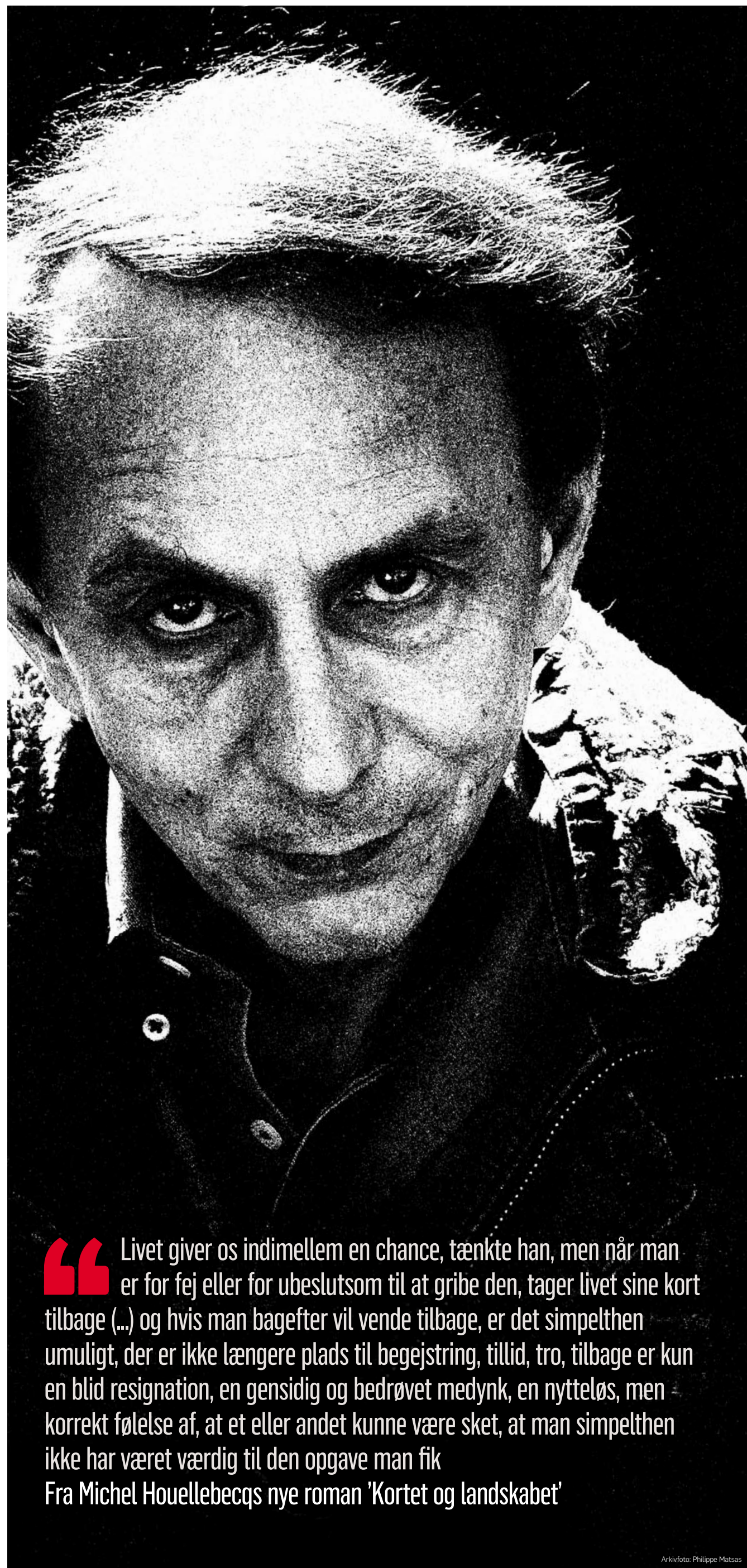

KULTUR

Tør du ikke fortælle din kommende ægtefælle, at du er faderløs, kan du hyre denne mand som stand-in. I dag er der premiere på filmen 'Lej en Familie A/S'. Anmeldelse side 4

KRITIK | DEBAT | NAVNE

Glem Korsbæk – det her er Houellebecq!

I europæisk litteratur er der ingen, der er så begavet som Michel Houellebecq. Fransk litteraturs dumme svin formår at skrive stor fiktionsprosa om den måde, livet leves på i en verden, hvor alt, også fællesskab og kærlighed, er reduceret til fiktioner, man kan hoppe ind og ud af.

ROMAN ANMELDELSE

Michel Houellebecq: Kortet og landskabet. Oversat af Lars Bonnevie. Forlaget Rosinante, 319 sider, 299,95 kroner. Har du Pluskort, får du 20 pct. rabat på bøger i Boghallen eller fri levering hos Saxo.com. Læs mere på politikken.dk/plus. Udkommer i morgen.

Jeff Koons. Med navnet på den amerikanske kunstner, som er verdensberømt for de enorme summer, hans kitschede kunstværker indbringer, sætter fransk litteratur enfant terrible, Michel Houellebecq, sin seneste roman i gang.

Og bortset fra en enkelt henkastet bemærkning om thaipigens villighed til at slikke pik uden gummi synes provokatøren, der har sat fransk litteratur på den anden ende med sin politisk ukorrekte kynisme, endelig at være vokset ud af puberteten. Det er ikke, som tidligere, i sex-etablissementer, handlingen udspiller sig, men i kunstgallerier, til ferniseringer og i de værksteder, hvor malerier og romaner bliver til.

'Kortet og landskabet' undersøger intelligent og morsomt de bizarre mekanismer, som styrer berømmelse og prisdannelse i kunstens luftige verden, men romanen, der på ægte thrilleremner også rummer en makaber mordgåde, er meget mere end det. Det, der for alvor optager Houellebecq, er den gradvise omdannelse af natur til kultur, som har sneget sig ind overalt, og som i sidste instans forvandler mennesket til et kulturelt produkt, hvad enten vi ser os selv som resultatet af fortællinger, kirurgiske skønhedsoperationer eller gener, der kan manipuleres.

Så glem Korsbæk, det her er Houellebecq, hvor livet er videoovervåget, hvor »sikre zoner« veksler med ghettoer, hvor silikonebryster »signalerer erotisk velvilje« og folk ikke slukker mobiltelefonerne under kremeringen af deres nære. En verden, hvor kunsten spiller rollen som erstatningsreligion, samtidig med at den nære fortids gamle dannelse for længst er eroderet bort.

Øndt selvportræt

Romanens hovedperson er kunstneren Jed Martins; vennelos, fåmælt, søn af en ingeniør, der altid havde for travlt, og en mor, der begik selvmord. Han læser ikke aviser og ser kun junk på tv. I årevis har han med sit kamera arbejdet på at skabe et udtømmende katalog over menneskeskabte genstande fra industrialiseringsens tidsalder.

Det, der uforvarende gør ham for alvor berømt, er en serie malerier med titler som 'Bill Gates og Steve Jobs snakker om

informationssamfundets fremtid'. Jed får den ide, at forfatteren Michel Houellebecq, som bor i Irland, skal skrive en katalogtekst til hans malerier, og da denne »berømte forfatter« blæstempler malerierne med sine uudgrundelige betragtninger, tager Jeds karriere fart. På et tidspunkt bliver maleriet 12 millioner euro værd, og Jed havner i ligaen af kunstnere, hvis værker bliver udsat for dybe kunsthistoriske fortolkninger.

Da Jed og 'Houellebecq' mødes i den irske bungalow, hvor forfattere bor, er bolden givet op for Houellebecqs kostelige leg med hans egen kontroversielle forfatteridentitet, og han lægger hverken fingre imellem i portrættet af sig selv som en forhutlet outsider eller af de mange franske kulturpinger, som han karaktermyrder på siderne. Hvor må han have haft det sjovt, og hvor må det være irriterende for de notabiliteter, det går ud over.

Værst går kulturkritikken dog ud over selve Frankrig og enhver forestilling om, at der findes genuine franske værdier og traditioner. Glem for eksempel enhver snak om det traditionsrige liv på landet. Livet blev først til at holde ud *derude*, da bymenneskerne flyttede dertil, og først da rige kinesere slog sig ned, kom der gang i de for længst uddøde håndværk.

Houellebecq, der om nogen er globaliserings franske forfatter, lader kinesere være dem, der tilfører det franske landliv autenticitet, hvilket ikke ændrer ved, at Frankrig for ham for længst er en fiktion. Da både Jed og 'Houellebecq' på et tidspunkt flytter tilbage til deres barndoms landsbyer, havner de i »falske landsbyer«, som ser ud, som om de er genopbygget til brug i tv-serier. En rundkørsel hedder Immanuel Kant, en vej hedder Rue Martin Heidegger, filosoferne har erobret gadenavnene, men alt er »strukturelt ødet«.

Tilværelsen er sådan set uudholdelig, men Houellebecq ville ikke være sig selv,

hvis han fremstillede udviklingen som et tab. I hans verden gælder det om at lade sig føre med, sætte sig ind i Audiens komfortable og airconditionerede miniverden, når nu bilen sammen med den individuelle bolig er blevet til »en af de sidste temporære autonomizoner«. Hvad skal et frihedsskænkende menneske ellers gøre?

Med vanlig nihilisme hedder det et sted, at »trods alt betyder menneskelige relationer ikke noget særligt«. Alligevel udspiller det smerteligste i romanen sig, da Jed og hans gamle far mødes juleaften, et tidspunkt »med høj relationel og kommerciel værdi«. Jed har tidligere juleaftener overvejet at hyre en escortpige, for at det skal se ud, som om han har en kæreste. De plejer ikke at have noget at tale om, men pludselig fortæller den syge gamle mand for første gang sin søn om sin ungdoms visionære arkitektedrømme. Jed er måløs og fatter ikke, hvorfor faderen har ventet så længe med at fortælle ham det. Han har ikke haft behov for at sige det før, er alt, hvad Jed får til svar.

Hvad romanens mordgåde går ud på, skal ikke afsløres her. Forbrydelsen er af en karakter, så selv hærdede politimænd må brække sig af kvalme, og Houellebecq går hele vejen i en herlig overskudsramt og fræk leg med sit eget renommé.

Fra Balzac til Musil

Selv om han stadig må være indehaver af europarekorden i litterær misantropi, nærmer Houellebecq sig i flere passager bud på, hvad det gælder om i tilværelsen. Det er stadig en kold og uempatisk hjerne, der skriver, men det lange citat om de chancer, livet giver os, som ses andetsteds her på siden, antyder, at noget er i skred, måske Monsieur Houellebecq bare er blevet godt gammeldags midtvejsklog...

Michelle Houellebecq er vor tids Balzac, de to har samfundskritikken og kritikken af parnasset til fælles, men han er også forfatteren, der fører den sociologisk betoned litteratur videre, som østrigske Robert Musil (1882-1942) påbegyndte i det vældige værk 'Manden uden egenskaber' om drift og begær i lyset af politik og teknik i den europæiske modernitets første fase. Hos Houellebecq hedder det: »... det atmosfæriske informationstryk formindskes tydeligt, efterhånden som man fjerner sig fra hovedstaden og menneskelige anliggender mister deres betydning«. Musil beskrev »denne tilstand af ubestemt, atmosfærisk fjendtlighed, som luften er fuld af i vores tidsalder«.

I europæisk litteratur er der i disse år ingen, der så begavet som Michel Houellebecq formår at skrive stor og udfoldet fiktionsprosa om den måde, hvorpå den kapitalistiske kultur tingsliggør alt og gør prostitution til en levevej, uanset om man er luder eller nøjes med at sælge sin sjæl – for magt, anerkendelse, berømmelse, sex, rigdom.

Kort kigger man på for at finde vej, få overblik. Landskaber lever man selv i – medmindre altså, at den gamle distinktion mellem natur og kultur, som romanforfatteren peger på, er kommet så meget til kort, at det hele flyder i et. Indholdet i denne fremragende europæiske roman er bare fiktion, men fakta kan ikke benægtes: Vi befinder os i en epoke, hvor intet længere er 'naturligt', samtidig med at alt, bortset fra det der sker i den kosmiske skala, alligevel synes at være i vore egne bævende hænder.

jes.stein.pedersen@pol.dk

► PROVOKATØR, STJERNE

► MICHEL HOUELLEBECQ

Født 1958.

Det var med en baggrund som ingeniør og it-medarbejder i den franske Nationalforsamling, at han i 1994 lod romanen 'Udvidelse af kampzonen' eksplodere i Frankrig. Houellebecq er siden blevet **et globalt navn**, der beskyldes for at være vulgær, pornografisk, obskøn, racistisk, kvindefjendsk og islamofobisk. Har skrevet **fem romaner**, alle oversat til dansk: 'Elementarpartikler' (2001), 'Udvidelse af kampzonen' (2002), 'Platform' (2002), 'Muligheden af en ø' (2006) og nu 'Kortet og landskab'. Har udgivet **poesi og essay** og instrueret flere film. Modtog i 2010 Frankrigs største litteraturpris **Goncourtprisen**. Research: Politikens Bibliotek

“ Livet giver os indimellem en chance, tænkte han, men når man er for fej eller for ubeslutsom til at gribe den, tager livet sine kort tilbage (...) og hvis man bagefter vil vende tilbage, er det simpelthen umuligt, der er ikke længere plads til begejstring, tillid, tro, tilbage er kun en blid resignation, en gensidig og bedrøvet medynk, en nytteløs, men korrekt følelse af, at et eller andet kunne være sket, at man simpelthen ikke har været værdig til den opgave man fik
Fra Michel Houellebecqs nye roman 'Kortet og landskabet'

Arkivfoto: Philippe Mitsas

**21 SKULPTURER
OP TIL 10 METER HOJE**

Københavns Sandskulptur Festival

**FORLÆNGET
til 1. september 2012**
**Ofelia Beach
v. Nyhavn**

Byens bedste strandbar

Læs mere på www.cphsand.com